

Andrej Valič: *Triglav. Arheološki problem in vprašanja njegovih predstav. Prispevek k preučevanju prvotne staroslovenske kulture na območju jugovzhodnih Alp.* Mestna občina Kranj, Ljubljana 1997. 43 strani, 13 slik, 1 karta.

Andrej Valič predstavi pomen Triglava, najvišje slovenske gore, za narodovo zavest, ter pomen pojava trojnosti, prisotnega v zavesti ljudi. Elemente trojnosti nato poišče v materialni kulturi Slovencev ter postavi tezo, da obstaja v vsakodnevem življenju Slovencev, ter predvsem v njihovi zgodovinski identiteti, močna predstava o staroslovenskem troglavem božanstvu, katerega smo vzeli za svojega in po njem poimenovali naš narodni simbol, najvišjo goro Triglav.

Besedilo je v slovenskem in angleškem jeziku.

Tina MILAVEC

Andrej Pleterski: *Mitska stvarnost koroških knežjih kamnov.* Zbirka zgodovinskega časopisa 17. Ljubljana 1997. ISBN 961-90315-4-7. 58 strani, 12 slik.

V okviru projekta "Vzhodne Alpe in zahodni Balkan v arheoloških dobah" Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije je nastalo delo o koroških knežjih kamnih. Andrej Pleterski je v njem preučeval obred ustoličevanja. Za začetek je na primer Gosposvetskega (Sveškega polja) apliciral metodo treh svetih mest, to so Krnski Grad, Gospa Sveta in Gosposvetsko polje. Nato je natančno analiziral artefaktne vire - vojvodski prestol ter dva poleg njega najdena miljnika. Nastanek vojvodskega stola postavi v 14. stoletje, miljnikov pa v leta 46/47 ter med leta 308 in 314. Miljnika naj bi stala na križišču rimskih cest in že v času nastanka knežjega kamna označevala posebno mesto v prostoru. Sledi pregled pisnih virov, kjer avtor ugotavlja, da se je sprememba pozicije knežjega kamna zgodila leta 1335, ko so za ustoličenje Ota Avstrijskega kamen prenesli na Krnski grad, na Gosposvetskem polju pa so ga nadomestili z vojvodskim stolom, ki je tedaj imel le en sedež. Drugi sedež naj bi bil dodan kasneje, enkrat pred sredino 15. stoletja. Nato sledi natančna strukturna analiza obreda ustoličevanja na irskem griču Temair, pregled topografije in pisnih virov za ta obred ter nato primerjava s koroškim obredom. Avtor ugotavlja, da sta si po strukturi in nekaterih podrobnostih obreda zelo podobna in da temeljita na istem principu izbiranja kandidata za presta. Ta mora na preizkušnji dokazati, da je vreden vladarskega mesta, zmagati v dvoboju in prevzeti oblast v obliki svete poroke.

Na koncu Andrej Pleterski poda novo interpretacijo ključnega stavka v delu *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, ki govori o posvečevanju cerkva v Karantaniji. Namesto treh cerkva, kakor je veljalo doslej, naj bi posvetili le dve, Gospo Sveto in cerkev v Undrimah, na območju Liburnije. Na novo definira kneževino Liburnijo, ki naj bi mejila na Karantanijo, ter ji z metodo treh svetih mest pripiše središče med kraji Molzbichl, Hochgosch in Millstatt, kjer naj bi stal tudi njen knežji kamen Kreuzstein.

Tina MILAVEC

Stanko Pahič: *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah. Topografski dnevnik in zapiski 8a. Kazala / Sezname.* Doneski k pravadnini Podravja 4/A-8a, 1995.

Isti: *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah. Topografski dnevnik in zapiski 8b. Zemljevidi.* Doneski k pravadnini Podravja 4/A-8b, 1995.

Isti: *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah. Pomniki pravadnine v šentiljski občini.* Doneski k pravadnini Podravja 4A, 1999.

Isti: *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah. Starine*

benediškega kraja. Doneski k pravadnini Podravja 4/C, 1998.

Isti: *Topografski zapiski 1952.* Doneski k pravadnini Podravja 11, 1998.

Isti: *Topografski zapiski 1953.* Doneski k pravadnini Podravja 11, 1998.

Isti: *Topografski zapiski 1954-1955.* Doneski k pravadnini Podravja 11, 1998.

Isti: *Topografski zapiski 1956-1960.* Doneski k pravadnini Podravja 11, 1998.

Isti: *Topografski zapiski 1961-1965.* Doneski k pravadnini Podravja 11, 1998.

Isti: *Prebliški iz pravadnine ob gornji Dravinji.* Naši kraji v pravadnini 10, 1995.

Isti: *Rimske starine pri Miklavžu.* Naši kraji v pravadnini 11, 1999.

Dve topografski zbirki S. Pahiča, **Doneski k pravadnini Podravja** (podenote 1-11) in **Naši kraji v pravadnini** (podenote 1-11), sta začeli izhajati leta 1985. Žal zbrano gradivo ni bilo objavljeno v kateri od obstoječih arheoloških publikacij. Zvezki izhajajo v samozaložbi kot razmnoženi tipkopisi.

Opozoriti želimo na zvezke, ki so izšli med letoma 1995 in 1998, vendar jih moramo najprej umestiti na seznam že prej izdanih, ker je njihovo označevanje (v obeh zbirkah pa tudi v posamičnih zvezkih zaradi raznovrstnih oznak, ki se pojavljajo ob paginaciji) nepregledno in tako precej otežuje citiranje in iskanje. Nekatere številke oz. naslovi so bili že napovedani, a so kasneje nastale spremembe. Kar nekaj napak je tako v *Cobissu*, kjer so kot monografske publikacije uvrščeni med nerazporejeno gradivo. Predvsem pa v nobeni od arheoloških inštitucij ni mogoče dobiti popolnih zbirk ali vsaj popolnega seznama obstoječih zvezkov.

Zbirka **Doneski k pravadnini Podravja** do začetka leta 2002:

- 1: *Arheološka dediščina mariborskega kraja* (1985)
- 2: *Brinjeva gora 1954* (1985)
- 3: *Hočko Pohorje. Najdišče in najdbe* (1987)
- 4: *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah*
- 4/A-1: *Ogledi 1954-1957* (1987) /1. in 2., dopolnjena izdaja/
- 4/A-2: *Ogledi 1959* (1987)
- 4/A-3: *Ogledi 1960* (1987)
- 4/A-4: *Ogledi 1961* (1987)
- 4/A-5: *Ogledi in posegi 1962* (1987)
- 4/A-6: 6a: *Ogledi in kopanja 1963* (1978)
- 6b: *Ogledi in kopanja 1963. Priloga. Rimska cesta. Zemljevid. Kataster* (1978)
- 4/A-7: *Ogledi in kopanja 1964-1991+* (1995)
- 4/A-8: 8a: *Kazala. Sezname* (1995)
- 8b: *Zemljevidi* (1995)
- 4/A: *Pomniki pravadnine v šentiljski občini* (1999)
- 4/C: *Zgornja Ščavnica. Rimske gomile na Grajnerjevem* (1990)
- 4/C: *Lormanje. Danes njive - nekoč rimska pristava* (1990)
- 4/C: *Prazgodovinska Radgona* (1990)
- 4/C: *Starine benediškega kraja* (1998)
- 7: *Rimska hiša v Rušah. Iskanje temeljev v letih 1983-1985* (1991)
- 9: *Rimske ceste na Koroškem pred raziskovanjem* (1991)
- 10: *Drugi vodovod za Petoviono. Raziskave v letih 1949-1951* (1993) /S. Pahič in J. Šašel/
- 11: *Topografski zapiski 1952* (1998)
- Topografski zapiski 1953* (1998)
- Topografski zapiski 1954-1955* (1998)
- Topografski zapiski 1956-1960* (1998)
- Topografski zapiski 1961-1965* (1998)

Zvezki 4/B, 5, 6 in 8 še niso izšli.

Zvezke četrte podenote "**Doneskov**", s podnaslovom *Arheološka najdišča v Slovenskih goricah. Topografski dnevnik in zapiski* je Pahič združil pod oznako 4/A (4/A-1 do 4/A-